

ПОӘК КЕШЕНІ

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ БАНК ҚҰҚЫҒЫ
2013

ӘЛ-ФАРАБИ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ
Заң факультеті
Кеден, қаржы және экологиялық құқық кафедрасы

Заң факультеті
Ғылыми кеңесінің мәжілісінде
бекітілді
№ _____ хаттама « _____ » _____ 2013
ж.
Факультет деканы _____ Байдельдинов
Д.Л.

Мамандық Заңтану

СИЛЛАБУС

Модуль №-- , аты

Пәнің коды, Қазақстан Республикасының Банк құқығы
4 курсы, к/б, 7 семестрі (күзгі), 3 кредит, таңдаулы

Дәріскер: Қожабек Қ., аға оқытушы

Тел: 3773336 ішкі 1257

e-mail:

каб.: 320

Оқытушы (практикалық, семинар, зертханалық сабақтар): Салыхбаева

А.Т., оқытушы

Тел: 3773336 ішкі 1257

e-mail:

каб.: 320

Пәннің мақсаттары мен міндеттері:

Мақсаты: Нарықтық экономикаға өту барысында маңыздылығы жағынан ақша кредит қатынастарын басқару жүйесінің тиімділігі сияқты фактормен теңестірілетін ешнәрсе болмайды. Ал осы қатынастардың түп-тамыры – бірқалыпты және белсенді түрде қызмет ететін коммерциялық банктер жүйесі. Нарықтық қатынастармен байланысты экономикадағы банкілік жүйе үш міндетті қатарынан атқарады. Біріншіден, коммерциялық банктердің дамыған құрылымы төлемдер жүйесін басқарады. Дамыған нарықтық қатынастарда коммерциялық мәмілелердің басым көпшілігі әртүрлі банкілік салымдар арасында қаражаттарды бөлу арқылы жүргізіледі. Екіншіден, банктер халықтың жиналған қаражатын фирмалар мен кәсіпорындарға жібереді. Инвестициялау процесінің тиімділігі банк жүйесінің ақша қорларын неғұрлым тиімді пайдаланады-ау деген заемщикке беру қабілетіне тікелей байланысты. Үшіншіден, коммерциялық банктер орталық мемлекеттік банктердің ақша-кредит саясатына сәйкес әрекеттене отырып, экономикалық жүйеде айналымда жүрген ақша санын реттейді.

“ҚР банктік құқығы” курсының зерделеу мақсаты – студенттерді банктік құқықтың негізгі теориялық жағдайлармен таныстыру; мемлекеттік қаржылар мен мемлекеттің банктік қызметінің нарықтық қатынастар саласындағы функциялары мен рольдерін қарастырып, зерттеу; мемлекеттің банк жүйесінің мемлекеттің өсіп-өркендеуінің материалдық негізі ретіндегі мән-маңызы мен оның құрылымдық қаржылық – экономикалық институттарының сипаттамасын беру; банктік құқық нарықтық типтегі экономикалық қатынастарға қызмет көрсететін құқық саласы ретіндегі реттеуші күш-ықпалын және мән-жайы мен ерекшеліктерін жаңа банктік заңдар базасы негізінде ашып көрсету; мемлекеттің банк жүйесінің құрамындағы ақша қаражаттарының мемлекетіміздің экономикасының өсіп-өркендеуіне қосар үлесін қарастыру. Банктіктің кірістерін құқықтық реттеу, банктің шығыстарын құқықтық реттеу, мемлекеттік заемдарды құқықтық реттеу, сондай-ақ материалдық банктік құқықтық қатынастар аясындағы банктік құқықты мұқият зерделеу және олардың болмысының нысандары – тиісті банктік құқықтық заңдарды талдап, зерттеу барысында студенттерге банктік – құқықтық нормалар, оларды қолдану ерекшеліктері жөнінде жеткілікті көлемде ақпараттар беру.

Міндеттері: “ҚР банктік құқығы” курсының зерделеу міндеттері- тиісті банктік заңдармен және арнайы заңи әдебиеттермен ғылыми ізденіс-зерттеу тұрғысынан дұрыс әрі нәтижелі жұмыс істей білуге үйрету; нарықтық қатынастар аясында, мемлекеттің микро және макроэкономикалық дамуынан туындайтын банктік, валюталық-қаржылық, ақша-кредит сияқты айрықша қатынастарды банктік құқықтық нормалардың көмегімен, оларды сауатты пайдалану арқылы мемлекет және қоғам мүдделеріне сай ұтымды реттей білу, атқарып жүрген қызметтері саласындағы тиісті банктік заңдарды дұрыс қолдана білу, банктік құқықтық сипаттағы дау-таластар туындаған жағдайда оларды жедел әрі сауатты шешуге, сондай-ақ өзі қызмет істеп жүрген орынның және

өзінің құқықтары мен заңды мүдделерін қорғауға қабілетті болуы қажеттілігі бүгінгі күннің заң білімінің өзекті мәселелерінің бірі болып табылады. Банктердің экономикамыздағы қала берді мемлекетіміздегі орны ерекше екені айдан анық. Осы саланың тұрақты дамуы көп жағдайда осы салада қызмет жасайтын мамандардың банк заңдарын және банк құқының негізгі ережелерін игеруіне байланысты болады. Банктік құқығы бүгінгі таңда әрбір заңгер маманның өмірлік қажеттілігі тектес негізгі құқық саласы ретінде танылып отыр. Осыған сәйкес банктік құқық бүгінгі таңда заңгерлер үшін қажетті және міндетті құқық саласы болып танылып отыр.

Модуль бойынша оқытудың нәтижелері

Бакалавр бағдарламаны бітірушілер білуі тиіс:

- Кәсіби тәжірибедегі ғылыми зерттеу саласындағы ғылыми пәннің қазіргі жағдайын бейнелейтін талпыныстар, тенденциялар мен проблемалардың білімен терең жүйелі білуі шарт;
- Жалпы ғылыми тәсілдерді, сондай-ақ өздерінің ғылыми зерттеулеріне қолданылатын арнайы тәсілдерді түсіну және білу;
- Тәжірибелік тұрғымен қатар бар білімдегі түпнұсқалық түсіну және жаңа білімді құрау мен бейімдеуге қатысты да зерттеу тәсілдері мен талдауды ғана қолдана білуі қажет;
- Аталған ғылыми салада жүйелі түсінік жасай біліп, қазіргі ғылыми зерттеулерге сын көзқараспен қарай біліп, тұжырымдар жасай алу;
- Әдістемелік талпыныстарды бағалай білуге, оларды талдай білуге және жаңа гипотезаларды ұсына білуге;
- Күрделі мәселелерді шешудегі жүйелік және дәлдік тәсіл, мәліметтердің толық еместігі жағдайында және өзінің қорытындыларын мамандар үшін де кәсіби деңгейде дербес жоспарлауға және шешуге;
- Проблемаларды шешудегі дербестік пен түпнұсқалық және кәсіби деңгейде дербес жоспарлауға және шешуге;
- Өзінің білімін дамытуға және тереңдетуге және жоғары деңгейде жаңа дағдыларды игеруге;
- Жетістікпен жұмысқа орналасуға қажетті сипаттар мен дағдыларды игеруге, жеке жауапкершілікті талап ететін бастамашы болуға, қилы жағдайларда проблемаларды шеше білуге, тұрақты білуге, тұрақты кәсіби даму үшін дербес қабілетті болуға.

Пәндік құзырет: Таңдалған кәсіптік қызметке қатысты ғылыми-зерттеу жұмыстарына қатысты сараптамалық әдістер мен тәсілдерді игеру, құқықтық көмекті өкілеттік шегінде және кәсіби жүзеге асыру және оны дамыған ақпараттық-коммуникациялық технологиялар тәжірибесін енгізу.

Пререквизиттері: мемлекет және құқық теориясы; экономикалық теория; конституциялық құқық; әкімшілік құқығы, қаржылық құқық, азаматтық құқық, кәсіпкерлік құқық.

Постреквизиттері: Әкімшілік құқығы; азаматтық құқық; салықтық құқық, кәсіпкерлік құқығы; банктік құқық; сақтандыру құқығы; валюталық құқық.

ПӘННІҢ ҚҰРЫЛЫМЫ МЕН МАЗМҰНЫ

Апта	Тақырыптың аталуы	Сағат саны	Бағасы
МОДУЛЬ 1			
1	1 дәріс. ҚР Банк құқығының түсінігі, пәні, қағидалары және жүйесі.	1	
	1 практикалық (зертханалық) сабақ. Банк құқығының түсінігі, пәні мен реттеу тәсілдері. Банк құқығының жүйесі: жалпы және ерекше. Банк құқығының қағидалары жалпы және арнайы. Банктік қызметтің: түсінігі, негізгі функциялары, міндеттері, мақсаты, құқықтық негіздері. Мемлекеттің банктік қызметі – мақсат-бағдарлы, жоспарлы қызметі. Банктің қызметтің экономикалық құқықтық ұйымдастырушылық формалары. Банктік қызметінің түрлері, принциптері, негізгі әдістері, банктік қызметті жүзеге асырушы субъектілер, құқықтық нысандары. Мемлекеттің банк қызметінің саласында заңдылықты қамтамасыз ету тәсілдері.	1	6
2	2 дәріс. Қазақстан Республикасының банк жүйесі.	1	
	2-практикалық (зертханалық) сабақ. Банк жүйесінің экономикалық – құқықтық мазмұны және оның қызмет етуі. Банктік қатынастар және банк аралық байланыстары, банк жүйесінің қызмет ету принциптері. Унитарлы және федеральды мемлекеттердегі банк жүйесінің түрлері мен деңгейлері, бірінші және екінші деңгейдегі банктерінің құқықтық жағдайы. Банк жүйесін басқару деңгейлері, банк жүйесін басқару аппаратының сипаттамасы. Басқару объектілері мен субъектілері. Бірінші және екінші деңгейдегі банктердің ара-қатынасын құқықтық реттеу. Банк жүйесін құрайтын элементтердің түсінігімен түрлерін	1	6

	қарастыру. Сондай-ақ Қазақстан Республикасындағы банк жүйесінің қалыптасуына даму тенденцияларына тоқталу.		
3	3 дәріс. Банктік құқық-құқық саласы ретінде, пәні, әдісі, жүйесі. Банктік құқық ғылымы – Қазақстанның заңи ғылымдарының құрамдас бөлігі ретінде	1	
	3-практикалық (зертханалық) сабақ. Банктік құқықтың пәні: түсінігі, маңызы. Банктік құқықтың қазіргі кезеңде құқық саласы ретінде дамуының тенденциялары және ерекшеліктері. Банктік құқық банктік қызметті іске асырудың нысаны және әдісі ретінде. Банктік -құқықты реттеудің негізгі мақсаттары мен міндеттері. Банктік құқықтың Қазақстанның құқық жүйесінде алатын орны және оның шектес жатқан конституциялық құқық, әкімшілік құқық, азаматтық құқық, қаржылық құқық салаларымен өзара байланысы, арақатынасы, сондай-ақ олардан ерекшеленетін айырмашылығы. Банктік құқық кешенді құқық саласы ретіндегі құқық жүйесіндегі алатын орны.	1	6
	1 СООЖ. Банк қызметі экономиканың маңызды саласының бірі. Тапсыру нысаны: реферат		
2 Модуль			
4	4 дәріс. Банктік құқықтық нормалар және банктік құқықтық қатынастар	1	
	4 практикалық (зертханалық) сабақ. Банктік құқықтық нормалар: түсінігі, өздеріне тән белгілері мен ерекшеліктері, құрылымы. Банктік құқықтық нормалардың уақыт пен кеңістікте, аумақтарда, тұлғалар шеңберінде іске асырылуының маңызы және шегі. Банктік құқықтық нормалардың негізгі түрлері, топтастырылуы. Қорғаушы және реттеуші бюджеттік құқықтық нормалар. Реттеуші банктік құқықтық нормалардың негізгі мақсаттары. Баламалы және факультативтік банктік құқықтық нормалар. Материалдық және ұйымдастырушы, императивтік және	1	6

	диспозитивтік банктік құқықтық нормалар.		
5	5 дәріс. Банктік құқықтың қайнар көздері	1	
	5 практикалық (зертханалық) сабақ. Банктердің қызметі Қазақстан Республикасының Конституциясымен және заңдарымен, Қазақстан Республикасы жасасқан халықаралық шарттармен сондай-ақ өздерінің құзыретіне жатқызылған мәселелер бойынша Қазақстан Республикасының заң құжаттарымен Президенттің Жарлығы негізінде және оларды орындау үшін шығарылған уәкілетті органның, Ұлттық банктің нормативтік құқықтық актілері банкінің қайнар көзі ретінде.	1	6
	2 СООЖ. ҚР-нындағы Банк қызмет саясатын жүргізудің құқықтық негіздері. Тапсыру нысаны: презентация		10
6	6-дәріс. Банкілік құқықта қолданылатын құқықтық реттеу әдістері. Банкілік құқықтың жүйесі.	1	
	6-практикалық (зертханалық) сабақ. Банкілік құқықта қолданылатын құқықтық реттеу әдістері: түсінігі, маңызы, принциптері, элементтері, құрылымы, компоненттері.	1	6
7	7-дәріс. Банк саласындағы мемлекеттік басқару	1	
	7-практикалық (зертханалық) сабақ. Банк саласындағы мемлекеттік басқару банк құқықтың жалпы бөлімінің институты ретінде: түсінігі, маңызы, нормативтік-құқықтық базасы. Банк қатынастарды реттеу саласындағы мемлекеттік басқару, мемлекеттік басқару органдарының банктік қатынастарды реттеу саласындағы құзыреті. Мемлекеттік басқарудың бюджеттік қатынастарды реттеу саласындағы құрылымы.	1	6
	3 СООЖ. Екінші деңгейдегі банктердің құқықтық негіздері. Тапсыру нысаны: ауызша(конспект)		10
МОДУЛЬ 2			

8	8 дәріс. ҚР Ұлттық Банкінің құқықтық жағдайы	1	
	8 практикалық (зертханалық) сабақ. Ұлттық банктің құқықтық мәртебесін қарастырамыз, сондай-ақ, Ұлттық банк мемлекеттік басқару органы ретіндегі атқаратын қызметін қарастырамыз. Ұлттық банктің негізгі мақсаты республикамыздағы баға тұрақтылығын қамтамасыз ету болып табылады.	1	6
9	9 дәріс. Банктік бақылауды құқықтық реттеу	1	
	9 практикалық (зертханалық) сабақ. Банктік бақылауды құқықтық реттеу банктік құқықтың жалпы бөлісімінің институты ретінде: түсінігі, маңызы, нормативтік-құқықтық базасы. Мемлекеттік қаржылық бақылау ұғымы, мемлекеттік қаржылық бақылаудың үлгілері, түрлері, принциптері мен стандарттары.	1	6
10	10 дәріс. ҚР Қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу мен қадағалау агенттігінің құқықтық жағдайы.	2	
	10 практикалық (зертханалық) сабақ. Қазақстан Республикасының Қаржы рыногымен қаржылық ұйымдарды реттеу және қадағалау жөніндегі агенттігі. Банктердің қызметін лицензиялау және банктерді ашу агенттіктің құзыретіне берілді.	2	6
	4 СОӨЖ. Банк қызмет саласын қадағалайтын органдардың құзыреті. Тапсыру нысаны: Эссе		10
11	11 дәріс. Коммерциялық банктердің қызметтерін құқықтық реттеу	1	
	11 практикалық (зертханалық) сабақ. Банк банк қызметін жүзеге асыруға құқылы, коммерциялық ұйым болып табылатын заңды тұлға. Банктің ресми мәртебесі заңды тұлғаны әділет органдарында банк ретінде мемлекеттік тіркеумен және банк операцияларын жүргізуге қаржы рыногымен қаржылық ұйымдарды реттеу және қадағалау жөніндегі уәкілетті	1	6

	органның лицензиясы болуымен белгіленеді. Банкті құру және оның жарғылық капиталына қатысу банктің құрылтайшыларымен акционерлерінің құқықтарымен міндеттері. Банк операцияларын жүзеге асыру.		
12	12-дәріс. Банкілік операциялар, түсінігі және түрлері	1	
	12- практикалық (зертханалық) сабақ. Капитал нарығында банктер елдалдық қызмет атқарады, яғни, бір тұлғалардың уақытша бос ақша қаражаттарын тарта отырып, оларды қажетсінетін басқа тұлғаларға береді. Банк және банкілік қызмет туралы заң несиелеу шартын тараптардың ерікті түрде ерік білдіруімен негізделетін шарт ретінде қарастыруы. Банкілік операциялар активтік және пассивтік болып бөлінеді. Пассив операцияларында банк қарыз алушы ретінде болады, актив операцияларында банк қарыз беруші ретінде болады.	1	6
	5 СӨӨЖ. Жекеленген банк операциялары(банк операциясын студент еркіті таңдайды). Бақылау нысаны- реферат		10
13	13 дәріс. Банкілік несиелеудің құқықтық негіздері.	1	
	13 практикалық (зертханалық) сабақ. Банкілік несиелеудің құқықтық негіздері: мәні, принциптері, ерекшеліктері. Нарықтық экономиканың қалыптасуы мен дамуы несиелік қатынастарымен тікелей байланысты. Кез-келген басқа да қатынастар секілді, несиелік қатынастар да мемлекетте құқық арқылы реттелуі. Несиенің барлық уақытта белгілі бір шарттармен берілуі және ссудалық капиталдың қайнар көздерін талдау жеке экономикалық категория ретіндегі несиенің мәнін анықтауға негіз болады.	1	6
14	14 дәріс. Банкілік шарттардың түсінігі және түрлері	1	
	14 практикалық (зертханалық) сабақ. Банктік шарттар: түсінігі, түрлері, мазмұны.	1	6

Банктік шарттардың жасау талаптары тараптардың құқықтары мен міндеттері. Азаматтық кодексі бойынша банкілік салым шартының түсінігі және мазмұны (756 бап ерекше бөлім АҚ). Салымдардың түрлері олардың түсінігі және ерекшеліктері (757,765,758,762 баптар, АҚ) Банк клиенттерінің банктерде есепшот ашу жүргізу және жабу тәртібі. Банкілік шоттың түсінігі мен түрлері. Банкілік шот институтын құқықтық реттеу құқықтық маңызы жағынан әр түрлі нормативтік-құқықтық актілердің негізінде іске асырылады. Банкілік шот банк пен клиент арасындағы шарт болып табылады.		
6 СООЖ. Коммерциялық Банк қызметі, операциялары және т.б. Банк таңдау еркінде. Тапсыру нысаны: презентация		10
1 Ағымдағы бақылау		28 (7*6=42+28+30=100)
2 Ағымдағы бақылау		28 (7*6=42+28+30=100)
Емтихан		100
Барлығы		300

ӘДЕБИЕТТЕР ТІЗІМІ

Негізгі нормативтік актілер:

1. Қазақстан Республикасының Конституциясы (1995 жылғы 30 тамызда қабылданған, 1998 жылы өзгертулер мен толықтырулар енгізілген).
2. Қазақстан Республикасының 1995 жылғы 26-желтоқсандағы “Қазақстан Республикасының Президенті туралы” Конституциялық заңы.
3. Қазақстан Республикасының 1995 жылғы 16-қазандағы “Қазақстан Республикасының Парламенті және оның депутаттарының мәртебесі туралы Конституциялық заңы”
4. Қазақстан Республикасының 1995 жылғы 18-желтоқсандағы “Қазақстан Республикасының Үкіметі туралы” Конституциялық заңы.
5. Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексі (1994 жылғы 27-желтоқсанда қабылданған Жалпы бөлімі, 1999 жылғы 1-шілдеде қабылданған Ерекше бөлімі) 102-104, 111-112, 117-118, 127-136, 139, 192-193, 196-198, 200-201, 206 және т.б. баптары.
6. Қазақстан Республикасының Бюджеттік Кодексі. 24.04.2004 жылы қабылданған ҚР Заңы.

7. Қазақстан Республикасының 1995 жылғы 30-наурыздағы “Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі туралы” Заңы. (өзгертулер мен толықтырулар енгізілген).

8. Қазақстан Республикасының 1995 жылғы 31-тамыздағы “Қазақстан Республикасының банктер және банктік қызмет туралы” Заңы (өзгертулер мен толықтырулар енгізілген).

9. Қазақстан Республикасының 02.07.2003 жылы қабылданған ҚР Бағалы қағаздар рыногы туралы Заңы (өзгертулер мен толықтырулар енгізілген)

10. Қазақстан Республикасының 1995 жылғы 20-шілдедегі “Қазақстан Республикасындағы Кеден ісі туралы” Заңы. (өзгертулер мен толықтырулар енгізілген).

11. Қазақстан Республикасының Президентінің 09.03.2004 жылғы 2003-2006 жылдары Қазақстан Республикасында қаржылық секторды дамыту концепциясы жүзеге асыру шараларының жоспарын бекіту туралы Жарлығы.

12. Қазақстан Республикасының Даму банкісі туралы Қазақстан Республикасының 25.04.2001 жылғы Заңы.

13. Қазақстан Республикасының қаржылық рынокты және қаржылық ұйымдарды мемлекеттік реттеу және қадағалау рыногы туралы 04.07.2003 жылғы Қазақстан Республикасының Заңы.

14. Қазақстан Республикасының 2005 жылғы “Валюталық реттеу туралы” Заңы.

15. Қазақстан Республикасының 2001 жылғы 12-маусымдағы

Салық және бюджетке төленетін басқа да міндетті төлемдер туралы Кодексі.

16. Қазақстан Республикасының 1998 жылғы 29 маусымдағы “Ақша аударымдары мен төлемдері туралы” Заңы.

17. Қазақстан Республикасының 1995 жылғы 19-маусымдағы “Мемлекеттік кәсіпорын туралы” Заңы (өзгертулер мен толықтырулар енгізілген).

18. Қазақстан Республикасының 2001 жылғы 23-қаңтардағы “Қазақстан Республикасындағы жергілікті мемлекеттік басқару туралы” Заңы.

19. Қазақстан Республикасының 2000 жылғы 5-шілдедегі “Қаржылық лизинг туралы” Заңы

20. Қазақстан Республикасының 2001 жылғы 5-қаңтардағы “Трансферттік бағаларды қолдану кезіндегі мемлекеттік бақылау туралы” Заңы.

21. Қазақстан Республикасының 1997 жылғы 28- сәуірдегі “Қазақстан Республикасындағы вексель айналысы туралы Заңы.

22. Қазақстан Республикасының Президентінің Қазақстан Республикасының қаржылық рынокты және қаржылық ұйымдарды мемлекеттік реттеу және қадағалау рыногы агенттігі туралы Ережені бекіту туралы” 31.12.2003 жылғы Жарлығы.

23. Қазақстан Республикасының 13.05.2003 жылғы “Акционерлік қоғамдар туралы” Заңы

24. Қазақстан Республикасының 20.12.1998 жылғы “Коммерциялық емес ұйымдар туралы” Заңы.

25. Қазақстан Республикасының 2000 жылғы 18-желтоқсандағы “Қазақстан Республикасының кейбір заң актілеріне сақтандыру ісі мен сақтандыру қызметі мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы” Заңы.

26. Қазақстан Республикасының 1998 жылғы 22-желтоқсандағы “Қазақстан Республикасының кейбір заң актілеріне мемлекеттік мекемелердің қаржыландыру мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы” Заңы.

27. Қазақстан Республикасының Аудиторлық қызмет туралы 20.11.1998 жылғы Заңы.

28. Қазақстан Республикасының Президентінің Қазақстан Республикасының ұлттық валютасының қызмет етуінің кейбір мәселелері туралы 07.02.2001 жылғы Жарлығы

29. «Қазақстан Республикасы Президентінің 2001 жылғы 29-қаңтардағы “Қазақстан Республикасының Ұлттық қорын қалыптастыру және пайдалану қағидалары туралы” Жарлығы.

30. «Қазақстан Республикасының Президентінің Қазақстандық теңге – ұлттық валютасының банкноталар мен монеталарының дизайнның концепциясын бекіту туралы 25.09.2003 жылғы Жарлығы».

31. «Қазақстан Республикасының Үкіметінің Мемлекеттік сатып алуларды жүзеге асырудың ерекше тәртібінің Ережесін бекіту туралы 20.02.2004 жылғы Қаулысы».

32. «Қазақстан Республикасының Үкіметінің ҚР Қаржы министрлігі туралы 11.01.2001 жылғы Ережені бекіту туралы Қаулысы».

33. «Қазақстан Республикасының Үкіметінің ҚР Қаржы министрлігінің қаржылық бақылау комитетінің қызметінің кейбір мәселелері туралы 19.06.2002 жылғы Қаулысы».

34. «Қазақстан Республикасының Үкіметінің ҚР экономика және бюджетті жоспарлау министрлігі туралы 04.09.2002 жылғы Ережені бекіту туралы Қаулысы».

35. «Банк операцияларының жекелеген түрлерін жүзеге асыратын ұйымдарды құру, қызметін лицензиялау, реттеу, тоқтату ережесі».

36. «Банктік әрі банктер жүзеге асыратын өзге операцияларды жүргізуге лицензияны беру, тоқтата тұру және қайтарып алу ережесі».

37. «Екінші деңгейдегі банктің немесе банктік холдингтің ірі қатысушысы мәртебесіне ие болуыға келісім беру тіртібі туралы ереже».

38. «Банк операцияларының жекелеген түрлерін жүзеге асыратын ұйымдардың жарғылық капиталының ең аз мөлшері туралы».

39. «Екінші деңгейдегі банктердің жарғылық және меншік капиталдардың ең аз мөлшері туралы».

40. «Қолма – қол шетел валютасымен айырбастау операцияларын жүзеге асыратын уәкілетті ұйымдардың жарғылық капиталының ең аз мөлшерін ұлғайту туралы».

41. «Банк акцияларын мәжбүрлеп сатып алу және оларды инвесторларға міндетті түрде сату ережесі».

42. «Ломбардтарды қызметін лицензиялау, реттеу, тоқтату, ережесі».
43. «Бағалы қағаздар рыногында кастодиандық қызметті жүзеге асыру ережесі».
44. «Екінші деңгейдегі банктердің кредиттеу жөніндегі құжаттаманы жүргізу туралы ережелері».
45. «Банктер қаражатының бір бөлігін ішкі активтерге орналастыру жөніндегі нұсқаулық».
46. «Қазақстан Республикасының банктерінде клиенттердің банктік есепшоттарын ашу, жәүргізу және жабу тәртібі туралы нұсқаулық».
47. «Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі мен екінші деңгейдегі банктер, сондай-ақ банк операцияларының жекелеген түрлеріне жүзеге асыратын ұйымдар арасында корреспонденттік қатынастар орнату ережелері».
48. «Екінші деңгейдегі банктерге ішкі аудитті ұйымдастыру ережесі».
49. «Қазақстан Республикасындағы банктерді ерікті тарату ережесі».
50. «Қазақстан Республикасында банктердің жұмысын доғару туралы Ереже».
51. «Қазақстан Республикасының екінші деңгейдегі банетрінің вексельдер есебін жүргізу ережесі».
52. «Қазақстан Республикасында банктерді еріксіз тарату ережесі».

Қосымша нормативтік актілер:

1. Қазақстан Республикасы Президентінің 2001 жылғы 11-шілдедегі «Қаржы рыногын мемлекеттік реттеудің бірыңғай жүйесін ұйымдастыру жөніндегі шаралар туралы Жарлығы»
2. Қазақстан Республикасының Президентінің 1995 жылғы 26 желтоқсанындағы «Бухгалтерлік есеп туралы» Заң күші бар Жарлығы
3. Қазақстан Республикасының 2001 жылғы 3-мамырдағы «Қазақстан Республикасының кейбір заң актілеріне Қазақстан Республикасының Ұлттық Қорының жұмыс істеу мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Заңы.
4. Қазақстан Республикасының Үкіметінің 2000 жылғы 11-қаңтардағы «Қазақстан Республикасының Қаржы министрлігі туралы Ережені бекіту жөніндегі Қаулысы»
5. Қазақстан Республикасы Үкіметінің 1999 жылғы 24-мамырдағы «Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің қазынашылық комитетінің мәселелері туралы Қаулысы»
6. Қазақстан Республикасының Үкіметінің 2001 жылғы 27-ақпандағы «Қазақстан Республикасы Қаржы полициясы агенттігі мәселелері туралы» Қаулысы.
7. Қазақстан Республикасы Үкіметінің «Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің Қаржы бақылау Комитеті туралы» Ережені бекіту жөніндегі Қаулысы

8. Қазақстан Республикасы Ұлттық Банк Басқармасының 2001 жылғы 5-қыркүйектегі “Қазақстан Республикасында экспорт-импорт валюталық бақылауын ұйымдастыру туралы” нұсқаулықты бекіту туралы Қаулысы

9. Қазақстан Республикасының экономика және бюджетті жоспарлау министрлігі туралы №1116 Қазақстан Республикасы Үкіметінің 28 қазан 2004 жылығы Қаулысы.

Негізгі арнайы әдебиеттер:

1. Назарбаев Н.Ә. Қазақстан – 2050. - Алматы: Жеті Жарғы, 1997.
2. Монтескье Ш. Заңдар рухы туралы / Ауд. А. Құлсариева. - Алматы: Үш Қиян, 2004.
3. Аубакиров Я.А., Бахаров В.А., Хамитов Н.Н., Ютши В.М. Словарь банковских и финансово - экономических терминов. – Алматы: Жеті жарғы, 1999.
4. Благодатин А.А., Лозовский Л.Ш., Райзберг Б.А. Финансовый словарь. - М., 2002.
5. Эриашвили Н.Д. Банковское право. - М., 2000.
6. Основы международных валютно - финансовых и кредитных отношений: Учебник / Под ред. В.В. Крунова. - М.: ИНФРА, 1998.
7. Олейник О.М. Основы банковского права. - М., 1997.
8. Найманбаева С.С. Финансовое право. – Алматы: Дәнекер, 2004.
9. Алексеева Д.Г., Пыхтин С.В., Хоменко Е.Г. Банковское право. - М., 2003.
10. Назарбаев Н.Ә. Сындарлы он жыл. – Алматы: Атамұра, 2003.
11. Мухитдинов Н.Б. Состояние и тенденции развития теории финансового законодательства и финансового права // Вестник КазНУ. Серия юридическая. - 2004.
12. Банковское дело. Учебник / Под ред. О.И. Лаврушина. - М.: Финансы и статистика, 1998.
13. Финансовое и банковское право / Под ред. О.М. Горбунова. - М., 1997.
14. Банковское дело / Под ред. О.И. Лаврушина. - М., 1992
15. Братко А.Г. Банковское право. Теория и практика. - М., 2000.
16. Найманбаев С. М. Мемлекеттік басқару: маңызы, ерекшеліктері // Ақиқат. - 2000.
17. Пессель М.А. Проблема разделения власти и банковская система // Деньги и кредит. - 2000.
18. Саниев М.С. Банковская система в условиях рыночной экономики. – Алматы, 1998.
19. Госунян Г.А., Викулин А.Ю., Экмалян А.М. Банковское право РФ (Общая часть). - М., 1999.
20. Давыдова Л., Райманов Д. Банковское право Республики Казахстан. – Алматы: Жеті жарғы, 2000.
21. Ефимова Л.Г. Банковское право. - М.: Наука, 1994.

22. Банковское дело / Под ред. Г.С. Сейткасимова. - Алматы, 1998.
23. Тасыбаева А.С. Банкілік құқық. – Алматы: Жеті жарғы, 1999.
24. Исакова З.Д. Задачи финансово-кредитной системы Казахстана в обеспечении роста внутренних финансовых ресурсов // Банки Казахстана - 2004.
25. Уваров В.В. Государственная служба и управление: Учебник. - Петропавловск: Сев. Каз. юрид. академия, 2004.
26. Баймуратов У. Денежно - финансовая система РК: особенности и проблемы // Банки Казахстана. - 2004.
27. Сәйденов Ә. Ұлттық банк өзге банктердің оперативтік қызметіне араласпайды // Айқын. - 2004.
28. Жамишев Б.Б. Состояние национального финансового рынка и его перспективы // Банки Казахстана. - 2004.
29. Есентугелов А., Хубер Г., Дауранов И. Малый бизнес Казахстана и проблемы развития. - Алматы: Қаржы - Қаражат, 1999.
30. Нүрпейісова К. Еуразиялық экономикалық қауымдастықта қаржылық интеграцияның даму бағыттары // Қаржы - Қаражат. - 2004.
31. Комиссаров Г.П. Управление деятельностью коммерческого Банка // Банки Казахстана. - 2004.
32. Қазақстан Республикасының Конституциясы. Қазақстан Республикасының 1998 жылғы 7 қазандағы №284-1 заңымен өзгерістер мен толықтырулар енгізілген ресми мәтін. – Алматы: Жеті жарғы, 2002.
33. Корриган Е. Центральный и другие банки: размышления о путях создания банковской системы рыночного типа // Экономика и жизнь. - 1990.
34. Сапарғалиев Ғ., Ибраева А.С. Мемлекет және құқық теориясы. – Алматы: Жеті жарғы, 1998.
35. Горбунов О.М. Проблемы совершенствования основных финансово – правовых институтов в условиях перехода России к рынку: Автореф. дис. д-ра юрид. наук. - М., 1996.
36. Гавалда К., Стуффле Ж. Банковское право. – Париж, 1994.
37. Поллард А.М., Пассейк Ж.Г., Эллис К.Х., Дейли Ж.П. Банковское право США. - М., 1992.
38. Қазақстан Республикасының мемлекеті мен құқығының негіздері / Жауапты редакторы Е. Баянов. – Алматы: Дәнекер, 2003.
39. Мадиярова Д.М., Есімбаева С.О., Читанова С.Ө., Бекеева Н.Ж. Сыртқы экономикалық саясат және экономикалық қауіпсіздік: Оқу құралы. – Алматы: Экономика, 2000.
40. Мұхитдинов Н.Б., Найманбаев С.М., Серимов У.С. Қаржылар саласындағы басқарудың құқықтық негіздері. – Алматы: КазГОСИНТИ, 1999.
41. Мельников В.Д., Ильясов К.К. Финансы: Учебник. – Алматы: 2001.
42. Танкиева А. Жергілікті басқаруда экономикалық механизмдерді қолдану жолдары // Қаржы - Қаражат. - 2004.
43. Теория государства и права / Под ред. С.С. Алексеева. – М.: Юр. лит, 1985

44. Атаманчук Г.В. Теория государственного управления. - М.: Наука, 1997.
45. Алехин А.П., Кармолицкий А.А., Козлов Ю.М. Административное право РФ. - М.: Наука, 1996.
46. Әбікен Токтыбеков. Басқарудың қыры мен сыры // Ақиқат. - 2004. Административное право РК (часть особенная) / Отв. ред. А.А. Таранов. - Алматы: Жеті Жарғы, 1998.
47. Найманбаев С.М. Мемлекеттік басқарудың кейбір өзекті мәселелері // Заң. - 2000.
48. Лазарев Б.М. Государственное управление на этапе перестройки. - М.: Юрид. лит., 1988.
49. Овсянко Д.М. Административное право. - М.: Наука, 1995.
50. Бахрах Д.Н. Административное право. Учебник для вузов. - М.: БЕК, 1996.
51. Мұхитдинов Н.Б., Найманбаев С.М. Қаржылар саласындағы мемлекеттік басқару. - Алматы: Қазақ университеті, 1998.
52. Алехин А.П., Кармолицкий А.А., Козлов Ю.М. Административное право Российской Федерации. - М.: Изд. Зеркало, 1996.
53. Худяков А.И. Основы теории финансового права. – Алматы: Жеті жарғы, 1995.
54. Зиманов С.З. Конституция и Парламент РК. - Алматы: Жеті жарғы, 1996.
55. Экономикалық теория: Оқу құралы / Я.Ә. Әубәкіров, Б.Б. Байжұмаев, Ф.Н. Жакыпов, Т.П. Табеев. – Алматы: Қазақ университеті, 1999.
56. Ибрагимов Х.Ю. Административное право РК (общая часть). - Алматы, 2000.
57. Айдарбаев С.Ж. Қазақстан Республикасындағы шетелдік инвестицияларды құқықтық реттеу. - Алматы: Комплекс, 2000.
58. Родзинский Ю.Л. Банковская деятельность: регулирование и надзор. Сравнительный анализ денежно-кредитного регулирования и контроля США и России. - СПб.: Альфа, 2000.
59. Соколова Э.Д. Финансовое право Российской Федерации: Учебное пособие - М.: Наука, 1996.
60. Ерпылева Н.Ю. Международные банковское право. - М.: Наука, 1998.
61. Сәйденов Ә. Айқын бағдармен (Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі айдары) // Егемен Қазақстан. - 2004.
62. Габригидзе Б.Н., Чернявский А.Г., Ким Кимэн С.Н. - Административное право. - М.: Наука, 2000.
63. Көшенова Б.А. Ақша. Несие. Банктер. Валюта қатынастары. – Алматы: Экономика, 2000.
64. Агарков М.М. Основы банковского права. - М.: Наука, 1994.
65. Эдвин Дж. Долан, Колин Кэмпбелл, Розмари Дж. Кэмпбелл. Деньги, банковское дело и денежно - кредитное политика. - М. - СПб., 1993.
66. Сейітқасымов Ғ.С. Ақша. Несие. Банктер. – Алматы: Экономика, 2001.

67. Мандрица В.М., Рукавшников И.В., Дружинин Д.Н. Финансовое право. - Ростов н / Д., 1999.
68. Амирханова И.В. Гражданско - правовое обеспечение развития предпринимательства в Республике Казахстан. – Алматы, 2003.
69. Қаржының қайтарымы қандай // Егемен Қазақстан. – 2004.
70. Баймаханов М.Т. Избранные труды по теории государства и права. Алматы: Ғылым, 2003.
71. Худяков А.И. Финансовое право РК (общая часть). - Алматы: Баспа, 2001.
72. Райзберг Б.А. Основы экономики и предпринимательства. - М.: Просвещение, 1995.
73. Кучукова Н., Сатубалдин С. Актуальные проблемы экономики и финансов // Қаржы - қаражат. - 2004.
74. Банковское право США / Пер. с англ.; Общ. ред. А.А. Куника. - М.: Прогресс, 1992.
75. Тихонравов Ю.В. Теория управления. - М., 1997.
76. Роуз Питер С. Банковский менеджмент / Пер. с англ. - М., 1997.
77. Манько А.В. Казна красна деньгами: Финансовая летопись царской России. - М., 1999.
78. Цабрия Д.Д. Система управления: к новому облику (государственно-правовые аспекты). - М.: Юрид. лит., 1990.
79. Большаков С.В. Основы управления финансами. - М.: Наука, 2000.
80. Карасева М.В., Крохина Ю.А. Финансовое право. - М.: Наука, 2001.
81. Экономика и право / Под ред. Н. Эриашвили. - М., 1999.
82. Кенжалиев З.Ж., Ким В.А. Развитие конституционного законодательства Республики Казахстан. Часть первая: Учебное пособие. – Алматы: Қазак университеті, 2003.
83. Жан Жак Руссо. Қоғамдық келісім-шарт туралы немесе саяси құқық принциптері / Ауд. Б.Ж. Смағамбет. – Алматы: Үш Қиян, 2004. - 160 б.
84. У истоков финансового права / Под ред. А.Н. Козырина. - М.: Статус, 1998.

ПӘННІҢ АКАДЕМИЯЛЫҚ САЯСАТЫ

Жұмыстардың барлық түрін көрсетілген мерзімде жасап тапсыру керек. Кезекті тапсырманы орындамаған, немесе 50% - дан кем балл алған студенттер бұл тапсырманы қосымша кесте бойынша қайта жасап, тапсыруына болады.

Орынды себептермен зертханалық сабақтарға қатыспаған студенттер оқытушының рұқсатынан кейін лаборанттың қатысуымен қосымша уақытта зертханалық жұмыстарды орындауға болады. Тапсырмалардың барлық түрін өткізбеген студенттер емтиханға жіберілмейді

Бағалау кезінде студенттердің сабақтағы белсенділігі мен сабаққа қатысуы ескеріледі.

Толерантты болыңыз, яғни өзгенің пікірін сыйлаңыз. Қарсылығыңызды әдепті күйде білдіріңіз. Плагиат және басқа да әділсіздіктерге тыйым салынады. СӨЖ, аралық бақылау және қорытынды емтихан тапсыру кезінде көшіру мен сыбырлауға, өзге біреу шығарған есептерді көшіруге, басқа студент үшін емтихан тапсыруға тыйым салынады. Курстың кез келген мәліметін бұрмалау, Интранетке рұқсатсыз кіру және шпаргалка қолдану үшін студент «F» қорытынды бағасын алады.

Өзіндік жұмысын (СӨЖ) орындау барысында, оның тапсыруы мен қорғауына қатысты, сонымен өткен тақырыптар бойынша қосымша мәлімет алу үшін және курс бойынша басқа да мәселелерді шешу үшін оқытушыны оның келесі офис-сағаттарында таба аласыз:

Әріптік жүйе бойынша бағалау	Балдардың сандық эквиваленті	% мәні	Дәстүрлі жүйе бойынша бағалау
A	4,0	95-100	Өте жақсы
A-	3,67	90-94	
B+	3,33	85-89	Жақсы
B	3,0	80-84	
B-	2,67	75-79	
C+	2,33	70-74	Қанағаттанарлық
C	2,0	65-69	
C-	1,67	60-64	
D+	1,33	55-59	
D-	1,0	50-54	
F	0	0-49	Қанағаттанарлықсыз
I (Incomplete)	-	-	Пән аяқталмаған (GPA есептеу кезінде есептелінбейді)
P (Pass)	-	-	«Есептелінді» (GPA есептеу кезінде есептелінбейді)
NP (No Pass)	-	-	«Есептелінбейді» (GPA есептеу кезінде есептелінбейді)
W (Withdrawal)	-	-	«Пәннен бас тарту» (GPA есептеу кезінде есептелінбейді)
AW (Academic Withdrawal)			Пәннен академиялық себеп бойынша алып тастау (GPA есептеу кезінде есептелінбейді)
AU (Audit)	-	-	«Пән тыңдалды» (GPA есептеу кезінде

			<i>есептелінбейді)</i>
АТТ-ған		30-60 50-100	Аттестатталған
АТТ-маған		0-29 0-49	Аттестатталмаған
R (Retake)	-	-	Пәнді қайта оқу

Кафедра мәжілісінде қарастырылды

№ ___ хаттама «___» _____ 20__ ж.

Кафедра меңгерушісі

з.ғ.д., доцент Жатқанбаева А.Е.

Дәріс оқушы

аға оқытушы Қожабек Қ.

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ БАНК ҚҰҚЫҒЫ

ПӘНІНЕН ОҚЫЛАТЫН ЛЕКЦИЯЛАРДЫҢ МАЗМҰНЫ

1 ТАҚЫРЫП. Банк және банктік қызметтің түсінігі .

1. Банктің түсінігі, банктік қызметтің маңызы, принциптері функциялары. Мемлекеттік банктердің Қазақстан экономикасын нарықтық түрлендірулер барысындағы ролі. Мемлекеттегі банктердің экономикалық мәні, Ұлттық банктің функциялары, олардың әрекет ету аумағы, ерекшеліктері. Банк– негізгі қаржы рыногының субъектісі ретінде, оның орны мен мәні экономиканы реттейтін басқа да қаржылық құралдар арасында банктің басты рөлін анықтайтын факторлар.

2. Банктік қызметтің: түсінігі, негізгі функциялары, міндеттері, мақсаты, құқықтық негіздері. Мемлекеттің банктік қызметі – мақсат-бағдарлы, жоспарлы қызметі. Банктің қызметтің экономикалық құқықтық ұйымдастырушылық формалары.

3. Банктік қызметінің түрлері, принциптері, негізгі әдістері, банктік қызметті жүзеге асырушы субъектілер, құқықтық нысандары. Мемлекеттің банк қызметінің саласында заңдылықты қамтамасыз ету тәсілдері.

2 ТАҚЫРЫП. Қазақстан Республикасының банк жүйесі.

1. Банк жүйесінің экономикалық – құқықтық мазмұны және оның қызмет етуі. Банктік қатынастар және банк аралық байланыстары, банк жүйесінің қызмет ету принциптері.

2. Унитарлы және федеральды мемлекеттердегі банк жүйесінің түрлері мен деңгейлері, бірінші және екінші деңгейдегі банктерінің құқықтық жағдайы. Банк жүйесін басқару деңгейлері, банк жүйесін басқару аппаратының сипаттамасы. Басқару объектілері мен субъектілері.

3. Бірінші және екінші деңгейдегі банктердің ара-қатынасын құқықтық реттеу

4. Банк жүйесін құрайтын элементтердің түсінігімен түрлерін қарастыру. Сондай-ақ Қазақстан Республикасындағы банк жүйесінің қалыптасуына даму тенденцияларына тоқталу.

3 ТАҚЫРЫП. Банктік құқық-құқық саласы ретінде, пәні, әдісі, жүйесі.

Банктік құқық ғылымы – Қазақстанның заңи ғылымдарының құрамдас бөлігі ретінде .

1. Банктік құқықтың пәні: түсінігі, маңызы. Банктік құқықтың қазіргі кезеңде құқық саласы ретінде дамуының тенденциялары және ерекшеліктері. Банктік құқық банктік қызметті іске асырудың нысаны және әдісі ретінде. Банктік -құқықты реттеудің негізгі мақсаттары мен міндеттері.

2. Банктік құқықтың Қазақстанның құқық жүйесінде алатын орны және оның шектес жатқан конституциялық құқық, әкімшілік құқық, азаматтық құқық, қаржылық құқық салаларымен өзара байланысы, арақатынасы, сондай-ақ олардан ерекшеленетін айырмашылығы.

3. Банктік құқық кешенді құқық саласы ретіндегі құқық жүйесіндегі алатын орны.

4. Банктік құқықтың жүйесі; түсінігі, маңызы, басты бөлімшелері. Банктік құқық жүйесінің жалпы және ерекше бөлімдерінің құрылымдық құқықтық институттары: ерекшеліктері, қалыптасу белгілері, өзара іс-қимылдары.

5. Банктік құқықтың дерек көздері: түсінігі, топтастырылуы. Банктік заңдар банктік құқықтың болмысының нысаны ретінде: сипаттамасы, маңызы.

6. Банктік құқық ғылымы; пәні, ерекшеліктері, тұрақты элементтері. Банктік құқықтық институттар, банктік-құқықтық қатынастар, банктік заңдар банктік құқық ғылымының элементтері.

7. Банктік құқықтық ғылымды құрайтын ілім жүйесі: банктік құқықтық концепциялар; банктік-құқықтық категориялар; банктік құқықтық принциптер;

8. Банктік құқық ғылымының жүйесі; банктік құқық ғылымының жалпы теориялық проблемалары;

9. Банктік құқық ғылымының методологиясы. Салыстырмалы – құқықтық, нақты-әлеуметтік, тарихи – салыстырмалы зерттеу әдістері. Банктік құқық ғылымының Қазақстанда қалыптасуы мен дамуының кезеңдері және өзекті мәселелері.

4. ТАҚЫРЫП. Банктік құқықтық нормалар және банктік құқықтық қатынастар.

1. Банктік құқықтық нормалар: түсінігі, өздеріне тән белгілері мен ерекшеліктері, құрылымы. Банктік құқықтық нормалардың уақыт пен кеңістікте, аумақтарда, тұлғалар шеңберінде іске асырылуының маңызы және шегі.

2. Банктік құқықтық нормалардың негізгі түрлері, топтастырылуы. Қорғаушы және реттеуші бюджеттік құқықтық нормалар. Реттеуші банктік құқықтық нормалардың негізгі мақсаттары. Баламалы және факультативтік банктік құқықтық нормалар. Материалдық және ұйымдастырушы, императивтік және диспозитивтік банктік құқықтық нормалар.

3. Банктік құқықтық қатынастар: түсінігі, өздеріне тән белгілері, түрлері, объектілері. Материалдық және ұйымдастырушы, өктем шартты банктік-құқықтық қатынастар. Банктік құқық және банктік құқықтық қатынас субъектілері; түрлері, құқықтық жағдайларының ерекшеліктері, мемлекеттік органдарға байланысты мән-жайлары. Банктік құқықтық қатынастар субъектілерінің өз құқықтары мен заңды мүдделерін қорғау тәсілдері.

4. Банктік құқықтық қатынастардағы заңи фактілер: түсінігі, маңызы, функциялары. Заңи іс-әрекеттер және заңи оқиғалар. Құқыққа сай іс-әрекеттер. Құқыққа қайшы заңи іс-әрекеттер. Заңи фактілер бюджеттік-құқықтық реттеу әдісінің элементі ретінде.

5. ТАҚЫРЫП. Банктік құқықтың қайнар көздері .

1. Банктердің қызметі Қазақстан Республикасының Конституциясымен және заңдарымен, Қазақстан Республикасы жасасқан халықаралық шарттармен сондай-ақ өздерінің құзыретіне жатқызылған мәселелер бойынша Қазақстан Республикасының заң құжаттарымен Президенттің Жарлығы негізінде және оларды орындау үшін шығарылған уәкілетті органның, Ұлттық банктің нормативтік құқықтық актілері банкінің қайнар көзі ретін танылады.

2. Қазақстан Республикасының Конституциясы банкілік құқықтың негізгі қайнар көзі ретінде.

3. Банкілік қызметті реттейтін жалпы заңдар , атап айтсақ, азаматтық кодекс, қылмыстық кодекс, бюджеттік кодекс, салықтық кодекс, валюталық реттеу туралы заң және тағы басқа нормативтік актілер банктік құқықтың қайнар көзі ретінде.

4. Банктік қызметті реттейтін мамандандырылған заңдар мен нормативтік құқықтық актілер атап айтсақ, Ұлттық банк туралы заң, банк және банкілік қызмет туралы заң, кредиттік серіктестіктер туралы заң,.

5. Банкілік қызметті реттейтін банкілік құқықтың қайнар көзі ретінде қарастырылатын халықаралық нормативтік құқықтық актілер атап айтсақ, халықаралық вексель айналысы туралы, халықаралық банкілік чек туралы, банкілік қадағалауға байланысты қабылданаған CAMEL-жүйесімен халықаралық Базель комитетінің нормативтік құқықтық актілері.

6. Қазақстан Республикасының Үкіметінің, Ұлттық банкінің және уәкілетті органның нормативтік құқықтық актілері банк құқығының қайнар көзі ретінде қарастырылады. Сондай-ақ банктердің ішкі локальдік актілері қаржылық одақтардың актілері, банкілік шарттар және банкілік қызметті іс жүзіне асыру барысында қалыптасқан әдет-ғұрыптар банк құқығының қайнар көзі ретінде танылады.

6.ТАҚЫРЫП. Банкілік құқықта қолданылатын құқықтық реттеу әдістері. Банкілік құқықтың жүйесі.

1. Банкілік құқықта қолданылатын құқықтық реттеу әдістері: түсінігі, маңызы, принциптері, элементтері, құрылымы, компоненттері.

2. Құқықтық реттеу проблемасы күрделі және заң ғылымында аз өңделген проблемалардың бірі. Банкілік құқықта қолданылатын өктем нұсқаулар әдісі қаржылық, әкімшілік, мемлекеттік құқықтың дәл осындай әдістерімен салыстырғанда бірқатар ерекшеліктермен ажыратылады.

3. Банкілік қатынастардың пайда болуы және категориялары. Банкілік бақылау құқықтық реттеу әдісі ретінде.

4. Банкілік құқықтық қатынастарға субъективті құқықтар мен міндеттердің пайда болуының принципіальді ерекшелігі тән, яғни, бір мінез-құлықта болуы әр түрлі құқықтар мен міндеттер көрініс табуы.

5. Банкілік құқықтық қатынастарды реттейтін біржақты өктем және шартты сондай-ақ комплекстік әдістердің мазмұнын ашу.

7.ТАҚЫРЫП. Банк саласындағы мемлекеттік басқару .

1. Банк саласындағы мемлекеттік басқару банк құқықтың жалпы бөлімінің институты ретінде: түсінігі, маңызы, нормативтік-құқықтық базасы. Банк қатынастарды реттеу саласындағы мемлекеттік басқару, мемлекеттік басқару органдарының банктік қатынастарды реттеу саласындағы құзыреті. Мемлекеттік басқарудың бюджеттік қатынастарды реттеу саласындағы құрылымы.

2. Мемлекеттік банктік басқару: түсінігі, басқаруды ұйымдастыру элементтері, принциптері, негізгі міндеттері. Мемлекеттік банкті басқаруды қалыптастырудың және іске асырудың өктем билік, әлеуметтік механизмі мен субъективтік элементтері.

3. Мемлекеттік банк саласындағы басқаруды жүзеге асырудың негізгі әдістері, құқықтық нысандары және өзекті мәселелері. Мемлекеттік банк саласындағы басқаруды ұтымдыландыру критерийлері. Банктерді басқаруды жүзеге асыратын жалпы және арнайы құзыретті мемлекеттік уәкілетті органдар жүйесі.

8. ТАҚЫРЫП. ҚР Ұлттық Банкінің құқықтық жағдайы .

1. Ұлттық банктің құқықтық мәртебесін қарастырамыз, сондай-ақ, Ұлттық банк мемлекеттік басқару органы ретіндегі атқаратын қызметін қарастырамыз. Ұлттық банктің негізгі мақсаты республикамыздағы баға тұрақтылығын қамтамасыз ету болып табылады.

2. Ұлттық банк республикамыздағы ақша-кредит саясатын жүргізетін мемлекеттік орган және банк болып табылады.

3. Ұлттық банк валюталық реттеу мен қадағалауды іс жүзіне асыратын орган ретіндегі құзыреті.

4. Ұлттық банктің басқару органдары, Ұлттық банктің есептілігі және есебі, Ұлттық банктің операциялары, Ұлттық банктің несиелері, Ұлттық банктің басқа да атқаратын қызметтеріне тоқталамыз.

5. Ұлттық банк Қазақстан Республикасының бірінші деңгейдегі банк ретіндегі құзыреті мен функциялары және қаржылық бақылауды іс жүзіне асыратын қадағалау және бақылау органы ретіндегі құзыреті.

9. ТАҚЫРЫП. Банктік бақылауды құқықтық реттеу .

1. Банктік бақылауды құқықтық реттеу банктік құқықтың жалпы бөлісімінің институты ретінде: түсінігі, маңызы, нормативтік-құқықтық базасы. Мемлекеттік қаржылық бақылау ұғымы, мемлекеттік қаржылық бақылаудың үлгілері, түрлері, принциптері мен стандарттары.

2. Банктік бақылау: түсінігі, элементтері, принциптері, салалары, топтастырылуы. Банктік бақылау мамандандырылған мемлекеттік бақылаудың бір түрі ретінде. Банктік бақылау нәтижесі: банк жүйесінің барлық

буындарының ойдағыдай қызмет атқаруларын қамтамасыз ету; банктік ресурстарды аса ұтымды пайдалануға қол жеткізу. Мамандандырылған және функциональдық банктік бақылау. Өкілді билік, атқарушы билік және банктік бақылауы.

3. Банктік бақылаудың маңызы, негізгі әдістері, түрлері, мамандандырылған банктік және басқа да уәкілетті органдары. Банктік бақылаудың мақсаты мен негізгі міндеттері. Банктік бақылау саласындағы заңдылық пен қаржылық тәртіп. Банктік тәртіптің сақталуын қамтамасыз ету шаралары. Банктік - ұқықтық санкциялар. Мемлекеттік қаржылық бақылау объектілері мен органдарының мәслихаттардың тексеру комиссияларының өзара іс-қимылдары. Банктік бақылау органдары: түрлері, құзыреттері.

10. ТАҚЫРЫП. ҚР Қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу мен қадағалау агенттігінің құқықтық жағдайы .

1. Қазақстан Республикасының Қаржы рыногымен қаржылық ұйымдарды реттеу және қадағалау жөніндегі агенттігі 2004 жылдан бастап, өз қызметін атқаруда. Агенттік банктерді және банкілік қызметті іс жүзіне асыратын ұйымдардың қызметін қадағалайтын бірден-бір орган болып отыр. Банктердің қызметін лицензиялау және банктерді ашу агенттіктің құзыретіне берілді.

2. Қазақстан Республикасының Қаржы рыногымен қаржылық ұйымдарды реттеу және қадағалау жөніндегі агенттігінің құқықтары мен міндеттері.

3. Агенттіктің нормативтік құқықтық актілері, банктерге міндетті пруденциалдық нормативтері және міндетті экономикалық нормалар мен лимиттер.

Ерекше бөлім.

11 ТАҚЫРЫП. Коммерциялық банктердің қызметтерін құқықтық реттеу.

1. Банк банк қызметін жүзеге асыруға құқылы, коммерциялық ұйым болып табылатын заңды тұлға. Банктің ресми мәртебесі заңды тұлғаны әділет органдарында банк ретінде мемлекеттік тіркеумен және банк операцияларын жүргізуге қаржы рыногымен қаржылық ұйымдарды реттеу және қадағалау жөніндегі уәкілетті органның лицензиясы болуымен белгіленеді. Банкті құру және оның жарғылық капиталына қатысу банктің құрылтайшыларымен акционерлерінің құқықтарымен міндеттері. Банк операцияларын жүзеге асыру.

2. Коммерциялық банктің түсінігі, түрлері, құрылымы, принциптері. Коммерциялық банк термині банк ісінің дамуының ерте кезеңдерінде, банктер сауданы, товар ауыстыру операциялары төлемдерді қамтамасыз еткен кездерде пайда болды. Банкті құру және оның жарғылық капиталына қатысу. Банкінің құрылтай құжаттары, банктің ұйымдық – құқықтық нысаны және атауы, банктің жарғылық және меншік капиталы. Банктің құрылтайшылары мен акционерлері, банктердің аффилирленген тұлғалары.

3. Банк операцияларын лицензиялау, банкіні мемлекеттік тіркеу, банк ашуға рұқсат беруден бас тарту.

4. Коммерциялық банктер кредиттік, есептік және қаржылық операциялардың барлық түрлерімен айналысады.

12 ТАҚЫРЫП. Банкілік операциялар, түсінігі және түрлері.

1. Капитал нарығында банктер елдалдық қызмет атқарады, яғни, бір тұлғалардың уақытша бос ақша қаражаттарын тарта отырып, оларды қажетсінетін басқа тұлғаларға береді. Банк және банкілік қызмет туралы заң несиелеу шартын тараптардың ерікті түрде ерік білдіруімен негізделетін шарт ретінде қарастыруы. Банкілік операциялар активтік және пассивтік болып бөлінеді. Пассив операцияларында банк қарыз алушы ретінде болады, актив операцияларында банк қарыз беруші ретінде болады. Банктердің бағалы қағаздармен жасайтын өзіндік мәмілелері банктің ниеті бойынша банктік өзінің атынан және өз есебінен іске асырылады. Бұл мәмілелер инвестициялық және сауда –саттық деп екіге бөлінеді. Банктік операциялар жүргізуге лицензиялар Ұлттық банк белгілеген тәртіп бойынша беріледі. Ұлттық банк немесе уәкілетті орган лицензия берген кезде банктер банкілік операцияларды іс жүзіне асыруға құқық алады. Банкілік қызмет заңға сәйкес банк операцияларын жүзеге асыру, сондай-ақ, банктердің және банк операцияларының жекелеген түрлерін жүзеге асыратын ұйымдардың Заңда белгіленген өзге де операцияларды жүргізуі банк қызметі болып табылады.

2. Банк операцияларын лицензиялау және лицензия беруден бас тарту негіздері.

3. Банктердің бағалы қағаздармен жүргізілетін операциялары, банктердің кепілдік операциялары.

4. Валюталық операциялар.

5. Банкілік операциялардың түрлері.

13.ТАҚЫРЫП. Банкілік несиелеудің құқықтық негіздері.

1. Банкілік несиелеудің құқықтық негіздері: мәні, принциптері, ерекшеліктері. Нарықтық экономиканың қалыптасуы мен дамуы несиелік қатынастарымен тікелей байланысты. Кез-келген басқа да қатынастар секілді, несиелік қатынастар да мемлекетте құқық арқылы реттелуі. Несиенің барлық уақытта белгілі бір шарттармен берілуі және ссудалық капиталдың қайнар көздерін талдау жеке экономикалық категория ретіндегі несиенің мәнін анықтауға негіз болады. Нақты несиелік қатынастардың ерекшеліктеріне қарай басқа да заң актілерінің нормалары қолданылады. Несие несиелеу берушімен несиелеу алушының тарасында болатын қарыз алушыға ақылылық, мерзімділік және қайтарымдылық шарттарымен ақша қаражаттарының белгілі бір мөлшерін беру жөніндегі қатынастар.

2. Банкілік несиенің принциптері.

3. несиелеудің әдістері.

4. банкілік несиелерді қамтамасыз етудің ерекшеліктері.

5. Банкілік несиенің түрлері.

14.ТАҚЫРЫП. Банкілік шарттардың түсінігі және түрлері.

1. Банктік шарттар: түсінігі, түрлері, мазмұны. Банктік шарттардың жасау талаптары тараптардың құқықтары мен міндеттері. Азаматтық кодекс бойынша банкілік салым шартының түсінігі және мазмұны (756 бап ерекше бөлім АҚ). Салымдардың түрлері олардың түсінігі және ерекшеліктері (757,765,758,762 баптар, АҚ) Банк клиенттерінің банктерде есепшот ашу жүргізу және жабу тәртібі. Банкілік шоттың түсінігі мен түрлері. Банкілік шот институтын құқықтық реттеу құқықтық маңызы жағынан әр түрлі нормативті-құқықтық актілердің негізінде іске асырылады. Банкілік шот банк пен клиент арасындағы шарт болып табылады. Бұл салада шешім қабылдау бостандығының дәрежесі іс жүзінде өте төмен екендігін естен шығармау қажет.

2. Банкілік шарттардың пәні.

3. Банкілік шарттың жасасу тәртібі сондай-ақ, банкілік шартқа қойылатын талаптар.

4. Банкілік шарттың түрлері.

Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ оқу-әдістемелік кешені

Мамандығы: **Юриспруденция**

Шифр: **5B030100**

Қазақстан Республикасының Банк құқығы пәнінен емтихан сұрақтары:

1. Банктік қызметінің түсінігі, маңызы, мақсаты.
2. Банктік қызмет саласында жасалынатын құқық бұзушылықтар және оларға қолданылатын санкциялар.
3. Банктік қызметтің міндеттері және функциялары: ақша қорларын қалыптастыру, бөлу және бақылау функциялары.
4. Банктің материалды категория ретіндегі және экономикалық категория ретіндегі түсінігі.
5. Қазақстан Республикасындағы банктің жүйесі
6. Банктік қызметтің ақша қорларын қалыптастыру әдістері.
7. Республикалық Ұлттық банктің құқықтық мәртебесі.
8. Банктің ақша қорларын бөлу тәсілдері.
9. Ұлттық Банктің функциялары.
10. Қазақстан Республикасының қаржы рынокты және қаржы ұйымдарды мемлекеттік реттеу және қадағалау агенттігінің құқықтық жағдайы.
11. Банктік қызметтің құқықтық формалары.
12. Банктік құқықтың пәні, банктік қатынастардың ерекшеліктері.
13. Банктік құқықтың реттеу әдістері, олардың белгілері.
14. Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкінің ақша қаражат қорлары және алтын валюта резерві, олардың қолданылу мақсаттары.
15. Банктік құқықтық нормалары, түсінігі, белгілері, ерекшеліктері, құрылысы.
16. Қазақстан Республикасының ақша жүйесін ретке келтіру әдістері: деминация, ревалбация, девальвация, нуллификация.
17. Банктік заңдардың орындалуын бақылау оның орындалуы жөнінде есеп беру
18. Банктік құқықтық нормалардың түрлері
19. Қазақстан Республикасының ақша жүйесінің белгілері.
20. Банктік-құқықтық қатынастар түсінігі мазмұны, ерекшеліктері түрлері.
21. Мемлекеттің банктің түсінігі, қызметі және мақсаты.
22. Банктің ақша қорларын пайдалануды ұйымдастыру әдістері.
23. Банктік бақылаудың түсінігі, маңызы, жүргізілуі мақсаты элементтері.
24. Ақшаның пайда болу тарихы
25. Екінші деңгейдегі банктердің ашылуы тәртібі.
26. Банктік бақылаудың тәсілдері.
27. Қолда жоқ ақшамен есеп

28. Банктік бақылудың түрлері
29. Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкінің органдары.
30. Қазақстан Республикасындағы банкілік қызметі.
31. Қазақстан Республикасының банк жүйесі оған кіретін институттар (құрамы)
32. Қазақстан Республикасында валюталық реттеудің құқықтық негіздері.
33. Банктік қызмет саласындағы басқаруды жүзеге асырушы органдардың жалпы сипаттамасы.
34. Валюталық айналым режимі.
35. Қаржы министрлігі қаржылық қызметі жүзеге асырушы басты орган ретінде, оның функциялары жанынан құрылған департаменттар.
36. Банктік құқығының құқықтар жүйесіндегі алатын орны.
37. Экономика және бюджетті жоспарлау министрлігі, атқаратын функциялары, оның жанынан құрылған департаменттер.
38. Банктік бақылаудың объектілер.
39. Банктік құқықтық қатынастардың пайда болуы, өзгеруі тоқтауы негіздері.
40. Қазақстан Республикасының банк жүйесінің түсінігі және элементтері.
41. Банктік құпияның түсінігі және оны қамтамасыз ету тәсілдері.
42. Банк, оның мәртебесі және тұрған жері.
43. Салым (депозит) анықтама беріңіз.
44. Банкілердің қызметін құқықтық реттеу.
45. Банк операцияларының жекелеген түрлерін жүзеге асыратын ұйым.
46. Уәкілдік берілмеген қызметке тыйым салу.
47. Банкілер мен мемлекеттің жауапкершілігін шектеу. Банкілердің тәуелсіздігі.
48. Банктер үшін тыйым салынған және шектелген қызмет.
49. Шындыққа сай келмейтін жарнамаға тыйым салу.
50. Банкілер ассоциациялары (одақтары).
51. Банктер қатысатын консорциумдар және басқа да бірлестіктер.
52. Банкілердің еншілес банкілері, филиалдары, өкілдіктері және есеп айырысу касса бөлімдері (жинақ кассалары)
53. Банктердің еншілес ұйымдары
54. Уәкілетті органның банк ашуға рұқсат беру.
55. Банкінің құрылтай құжаттары.
56. Банктік ұйымдық құқықтық нысаны және атауы.
57. Банктің жарғылық және меншік капиталы.
58. Банкінің құрылтайшылары мен акционерлері.
59. Банктердің аффилиирлендірілген тұлғалары.
60. Қазақстан Республикасының резиденттері емес банкілерінің еншілес құру ерекшеліктері.
61. Банк ашуға рұқсат беру жөніндегі өтініш.

62. Банктің, банк операцияларының жекелеген түрлерін жүзеге асыратын ұйымның басшы қызметкереліріне қойылатын ең төменгі талаптар.
63. Қазақстан Республикасының резиденттері еместердің қатысуымен банк құруға және оның қызметіне қойылатын қосымша талаптар.
64. Шетелдердің қатысуымен банкілер құруға және олардың қызметіне қойлатын қосымша талаптар.
65. Банк ашуға рұқсат беру жөніндегі өтінішті қарау тәртібі.
66. Банкіні мемлекеттік тіркеу.
67. Банк операцияларын лицензиялау.
68. Банк операциясын жүргізуге лицензия беруден бас тарту негіздері.
69. банкінің құрылтай құжаттарына енгізілген өзгерістер мен толықтырулар.
70. Банкінің филиалдары мен өкілдіктерінің және есеп айрысу касса бөлімдерін құру, жабу.
71. Банк қызметі.
72. Банкілері жүргізген операцияларға қойылатын жалпы талаптар.
73. Банкінің банк операцияларын жүргізудің жалпы шарттарын ашу жөніндегі міндеті.
74. Банк пен клиент арасындағы қатынастардың шарттық сипаты.
75. Заем операциясы.
76. Несиелердің қайтарымдылығын қамтамасыз ету.
77. Төлеуге қабілетсіз қарыз алушыға қатысты қолданылатын шаралар.
78. Талап қою және қуынымның ескіру мерзімі.
79. Төлемдер және ақшалай қаражаттар аударуды жүзеге асыру.
80. Ставкалар мен тарифтер.
81. Банкімен ерекше қатынастар арқылы байланысты адамдарға жеңілдік жағдайлар жасауға тыйым салу.
82. Банктерге және олардың лауазымды адамдарына қолданылатын шаралар. Банктік реттеу тәсілдері.
83. Пруденциалдық қалыптар және сақталуға міндетті өзге де нормалар мен лимиттер.
84. Резервтік капитал мен күдікті сенімсіз активтерге қарсы провизиялар.
85. Банкілердің қызметін инспекциялау.
86. Банкінің қаржы жағдайын сауықтыру жөніндегі ұсыныстар.
87. Ықпал етудің шектеулі шаралары.
88. Санкциялар.
89. Банктердің аффилиирлендірілген тұлғаларына қатысты қолданылатын мәжбүрлеу шаралары.
90. барлық немесе банк операцияларын жүргізуге берілген лицензияны тоқтата тұру не оны қайтарып алу үшін негіздер.
91. Банктің құжаттары мен мүлкін бері.
92. Банк ашуға берілген рұқсатты қайтарып алудың негіздері мен тәртібі.

93. Банкіде жатқан ақша мен мүлікке арест салу және олардан өндіріп алу.
94. Депозиттер міндетті ұжымдық кепілдік бері жүйесі.
95. Банкінің қаржы жылы.
96. Банкілердегі есеп және есеп бері.
97. банктің аффилиирлендірілген тұлғаларының есеп беруі.
98. Банк қызметінің негізгі көрсеткіштерін жариялау.
99. Құжаттарды есепке алу және сақтау.
100. Банктерге және олардың аффилиирлендірілген тұлғаларына аудит.
101. Банк қызметін тексеруге байланысты аудиторлық қызметті лицензиялау.
102. Банк қызметін аудиторлық ұйымның аудит жүргізу жөніндегі есебін жарамсыз деп тану. Банк қызметіне аудит жүргізуге берілген лицензияны қайтарып алу, тоқтата тұру үшін негіздер.
103. Банкілерді ерікті түрде қайта құрудың жалпы шарттары.
104. Банкіні ерікті түрде қайта құруға рұқсат беруден бас тарту.
105. Банкіні консервациялау ұғымы.
106. Банкіні басқару жөніндегі уақытша әкімшілік.
107. Банкіні консервациялауды жүргізу туралы қаулы.
108. Консервациялау кезеңінде банкіні басқару ерекшеліктері. Уақытша әкімшіліктің банкіні басқару жөніндегі өкілеттілігі.
109. Уақытша әкімшіліктің банкіні басқару жөніндегі қызметін бақылау.
110. Консервациялауды тоқтату.
111. Банткерді тарату түрлері мен негіздері.
112. Ерікті еріксіз таратылған банктер кредиторлардың комитеті.
113. Ерікті тарату.
114. Банктерді еріксіз тарату түрлері.
115. Банкті банкрот деп тану.
116. Өзге негіздер бойынша банкті тарату.
117. Еріксіз таратуды жүргізудің шарттары мен тәртібі.
118. Еріксіз таратылатын банктің тарату комиссиялары.
119. Банктерді тарату кезіндегі тарату, конкурстық массасын қалыптастыру ерекшеліктері.
120. Таратылатын банк кредиторларының талаптарын қанағаттандырудың кезектілігі.
121. Банкті еріксіз қайта құру. Оңалту рәсімдері.
122. Уәкілетті органның банктерді тарату процессіндегі бақылау өкілеттіктері.